

Kommentarer till beräkningarna av andra kvartalet 2018

Innehåll	
BNP-utvecklingen	3
Hushållskonsumtionen.....	6
Offentlig konsumtion	8
Investeringar	10
Lagerinvesteringar	12
Utrikeshandel	14
Näringslivets produktion	16
Arbetsmarknad och produktivitet	18
Multifaktorproduktivitet	20
Inkomster och sparande.....	22
Avstämning	26
Revideringar	30

BNP-utvecklingen

Hushållskonsumtion och lager höjde BNP-tillväxten

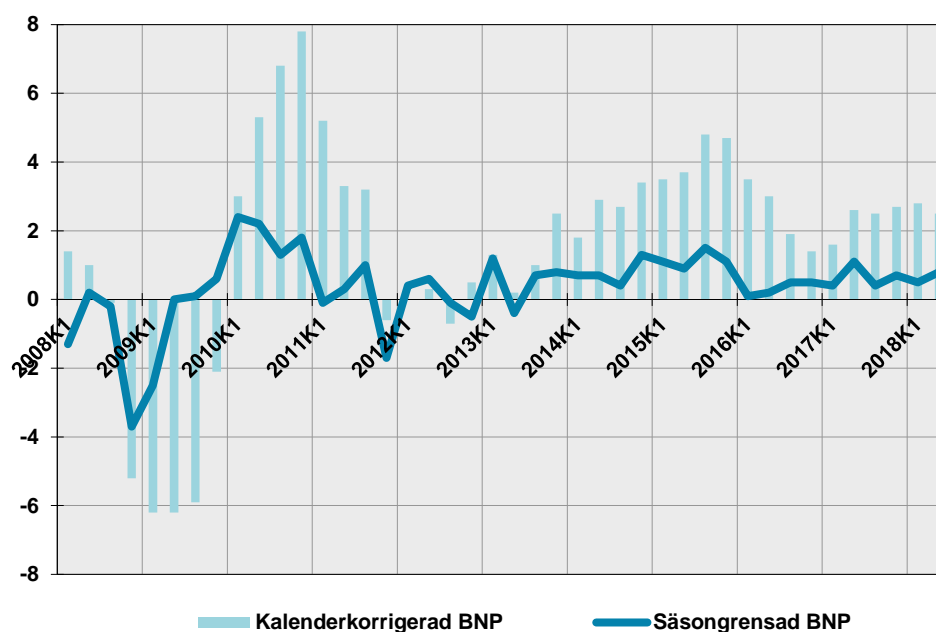
Sveriges BNP fortsatte att växa i god takt andra kvartalet.

Hushållskonsumtion och lagerinvesteringar bidrog till uppgången. I likhet med första kvartalet höll exportnettot tillbaka BNP-tillväxten efter att varuimporten återigen ökat mer än varuexporten.

Sveriges BNP steg med 0,8 procent andra kvartalet, säsongrensad och jämfört med kvartalet innan. Det kan jämföras med den genomsnittliga tillväxten de senaste tio åren på 0,4 procent. Mätt i kalenderkorrigerade tal och jämfört med andra kvartalet i fjol var uppgången 2,5 procent.

BNP-utvecklingen har reviderats ned jämfört med snabbversionen i juli. Då skattades BNP-utvecklingen för andra kvartalet till 1,0 procent i säsongrensad kvartalstakt och 3,3 procent i kalenderkorrigerad årstakt. Vid publiceringen i september har mer fullständiga statistikkällor inkommit.

BNP, procentuell förändring, säsongrensad och jämförd med kvartalet innan respektive kalenderkorrigerad och jämförd med motsvarande kvartal året innan.

Viss avmattning i EU-länderna jämfört med fjolåret

BNP-tillväxten i såväl euroländerna (EA19) som EU-länderna (EU28) uppgick till 0,4 procent andra kvartalet, säsongrensad, enligt preliminära data. Tillväxten första kvartalet lämnades oreviderad på 0,4 procent. Det innebär en nedväxling från 0,6-0,7 procent under senare delen av fjolåret. Den tyska ekonomin steg med 0,5 procent efter att ha ökat med 0,4 procent kvartalet innan. Bland övriga större EU-länder steg BNP med måttliga 0,2 procent i Frankrike och Italien. Dessa länder har tillsammans med Tyskland har bidragit till inbromsningen under inledningen av 2018. I Spanien var utvecklingen fortsatt högre än EU-snittet med en ökning på 0,6 procent. I USA sköt tillväxten i höjden andra kvartalet efter en ökning på 1,0 procent säsongrensad. Stark hushållskonsumtion och export bidrog till uppgången.

Transporter lyfte hushållskonsumtionen

Hushållskonsumtionen steg med 0,9 procent andra kvartalet, säsongrensat och jämfört med första kvartalet. Det är den högsta tillväxttakten på drygt två år och ligger klart högre än genomsnittet de senaste 10 åren på 0,5 procent.

Hushållskonsumtionen bidrog med 0,4 procentenheter till den totala BNP-utvecklingen. Det var i huvudsak konsumtion av transporter som tog fart inför de nya skattereglerna för personbilar och lätta lastbilar, bonus/malus, som trädde i kraft 1 juli. Transporterna ökade med 7,9 procent och bidrog med 1,0 procentenheter till hushållskonsumtionen. Dessutom ökade bland annat konsumtion av kläder och skor samt fritid och underhållning. Bostäder som är det enskilt största konsumtionsändamålet minskade istället med 0,6 procent.

Den offentliga konsumtionen steg med 0,3 procent och bidrog med 0,1 procentenheter till BNP-tillväxten. Primärkommunerna visade en fortsatt god tillväxt medan statliga konsumtionsutgifter minskade.

Fasta bruttoinvesteringar minskade med 0,5 procent. Maskininvesteringar och övriga byggnader och anläggningar minskade. Inom maskiner ökade transportmedelsinvesteringarna, sannolikt till följd av de nya skattereglerna, medan IKT och övriga maskiner inklusive vapensystem minskade. Bostadsinvesteringarna fortsatte att mattas av och minskade med 0,3 procent andra kvartalet.

Lagerinvesteringarna bidrog med 0,6 procentenheter till BNP-utvecklingen. Industrin stod för större delen av lagerbidraget.

Stark trend för varuimporten tynger exportnettot

Exporten steg med 0,4 procent och bidrog med 0,2 procentenheter till BNP-tillväxten. Under årets första kvartal var exporten oförändrad. Återhämtningen förklaras av en starkare utveckling inom varuexporten som ökade med 1,0 procent andra kvartalet. Export av insatsvaror och investeringsvaror steg förhållandevis mycket. Tjänsteexporten minskade med 0,9 procent. Nedgången var relativt bred med negativa utvecklingstal inom export av energi, huvudkontorstjänster och uthyrning och leasing.

Den starka importutvecklingen håller i sig. Andra kvartalet var ökningen 0,8 procent vilket drog ned BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter. Precis som för exporten är utvecklingen stark för varuhandeln och svag för tjänstehandeln. Varuimporten steg med 1,6 procent. Import av insatsvaror och icke-varaktiga konsumtionsvaror bidrog till uppgången. De senaste fem kvartalen har varuimporten överträffat tioårsnittet på 0,7 procent. Tjänsteimporten minskade med 1,1 procent. Sammantaget höll exportnettot tillbaka den säsongrensade BNP-utvecklingen med 0,1 procentenheter.

Näringslivets produktion steg med 0,9 procent. Tjänsteproduktionen fortsatte att utvecklas starkt, upp 1,3 procent under kvartalet. Det var främst handel och information och kommunikation som bidrog till uppgången. Varuproduktionen steg med 0,2 procent. Antalet arbetade timmar i näringslivet ökade med 0,8 procent. Arbetsproduktiviteten i näringslivet uppgick till 0,1 procent.

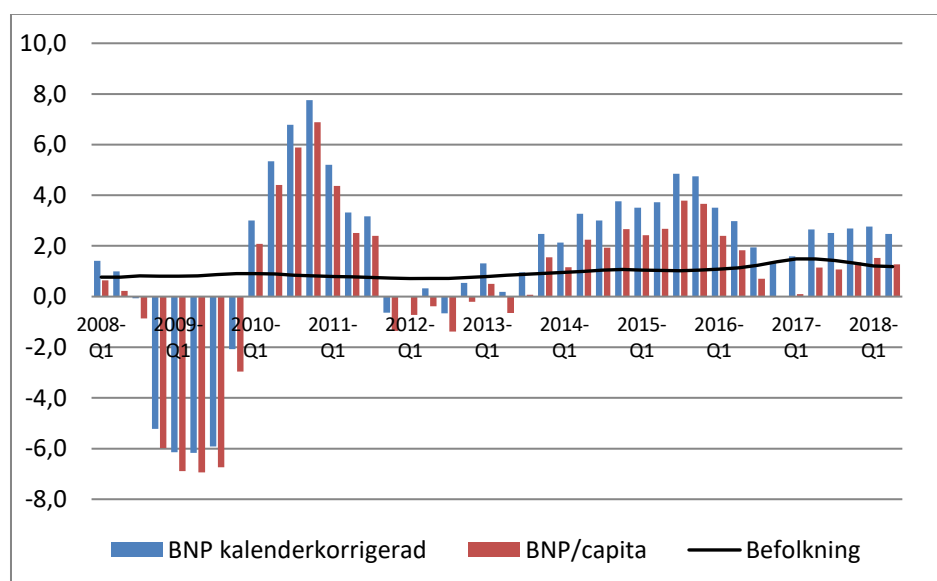
Bidrag till säsongrensad BNP-utveckling, procentenheter.

	2017Kv1	2017Kv2	2017Kv3	2017Kv4	2018Kv1	2018Kv2
Hushållens konsumtion	0,4	0,2	0,2	0,3	0,2	0,4
Off konsumtion	-0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
Fasta bruttoinvesteringar	0,6	0,5	0,8	-0,3	0,6	-0,1
Lagerinvesteringar	0,3	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,6
Export	-0,3	1,1	0,0	1,0	0,0	0,2
Import	-0,5	-0,8	-0,5	-0,4	-0,4	-0,3
Exportnetto	-0,8	0,3	-0,5	0,6	-0,4	-0,1
BNP	0,4	1,1	0,4	0,7	0,5	0,8

BNP-tillväxt per capita

Befolkningstillväxten har successivt ökat sedan slutet av 1990-talet. De senaste fem kvartalen har den dock dämpats något. BNP per capita steg med 1,3 procent andra kvartalet jämfört med motsvarande kvartal i fjol. Genomsnittet de senaste tio åren uppgår till 0,7 procent. Kalenderkorrigerad BNP ökade med 2,5 procent i årstakt samtidigt som befolkningen ökade med 1,2 procent. Första kvartalet ökade BNP per capita med 1,5 procent.

Procentuell ökning i volym för kalenderkorrigerad BNP och BNP per capita

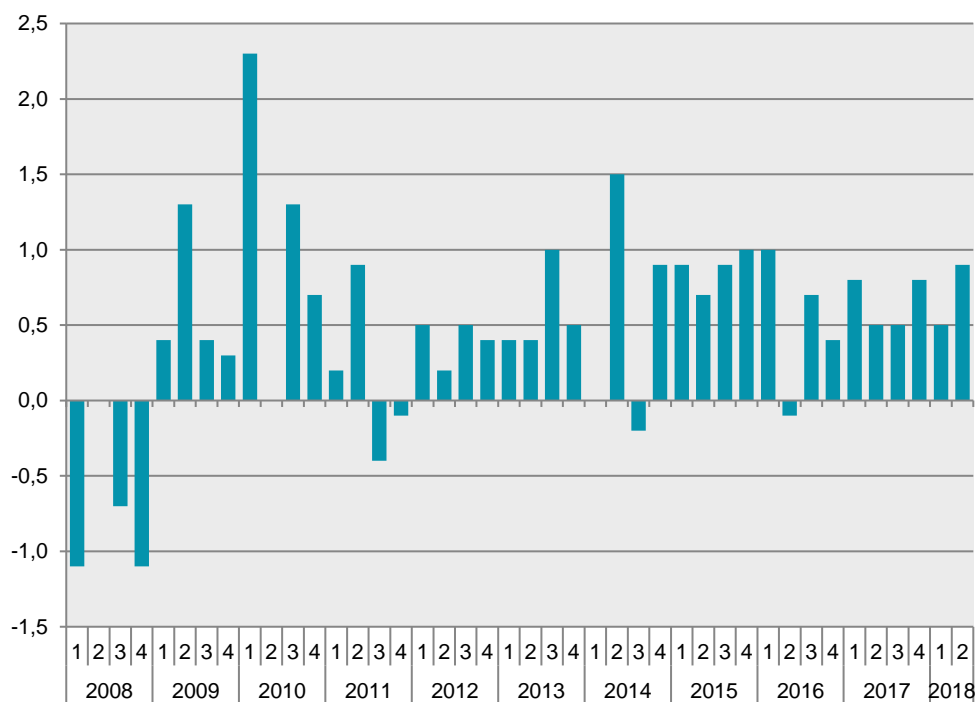
Hushållskonsumtionen

Hushållskonsumtionen ökade i god takt

Hushållens¹ konsumtion fortsatte att öka andra kvartalet och i högre takt än kvartalet innan. Konsumtion av transporter ökade mest och bidrog även mest till den totala uppgången.

Hushållens konsumtion växte med 0,9 procent andra kvartalet, säsongrensats och jämfört med kvartalet innan. Tillväxttakten ökade något jämfört med första kvartalet 2018 och var högre än de senaste tio årens genomsnittliga tillväxttakt på 0,5 procent. Andra kvartalet bidrog hushållens konsumtion med 0,4 procent till BNP-utvecklingen.

De egentliga hushållens konsumtionsutgifter totalt, volymförändring i procent, säsongrensats och jämfört med föregående kvartal.

I den ändamålsfördelade konsumtionen var ökningen störst inom transporter. Det var främst konsumtionen av nya och begagnade bilar som drev på utvecklingen som hamnade på 7,9 procent. Det gav ett bidrag på 1,0 procent till hushållskonsumtionens ökning.

Även konsumtionen av kläder och skor samt fritid och underhållning ökade med 2,1 respektive 0,9 procent och bidrog med 0,1 procentenheter vardera till den totala utvecklingen.

Minskade gjorde konsumtionen av livsmedel, bostäder samt kommunikation. Bostäder utgör det största ändamålet, cirka en fjärdedel av totala konsumtionen, och nedgången på 0,6 procent drog ned den totala hushållskonsumtionen med 0,2 procentenheter.

¹ De egentliga hushållen exklusive hushållens icke vinstdrivande organisationer.

Konsumtionen av alkohol och tobak växte med 0,5 procent vilket endast påverkade den totala utvecklingen marginellt. Konsumtionen av möbler, hälso- och sjukvård samt utbildning ökade samtliga med 0,4 procent.

Bidrag till den egentliga hushållskonsumtionen och volymutveckling per COICOP², bidrag i procentenheter och volymförändring i procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

COICOP	Bidrag	Volymutveckling
01 Livsmedel	-0,7	-0,1
02 Alkohol och tobak	0,5	0,0
03 Kläder och skor	2,1	0,1
04 Bostad	-0,6	-0,2
05 Möbler	0,4	0,0
06 Hälso- och sjukvård	0,4	0,0
07 Transporter	7,9	1,0
08 Kommunikation	-1,3	0,0
09 Fritid och Underhållning	0,9	0,1
10 Utbildning	0,4	0,0
11 Hotell och restaurang	0,7	0,0
12 Övriga varor och tjänster	0,1	0,0
Total konsumtion exkl. ofördelad konsumtion	1,0	1,0
15 Svensk konsumtion utomlands	-0,9	-0,1
16 Utländsk konsumtion i Sverige	1,5	-0,1
TOTALT	0,9	0,9

Svenska hushålls inköp utomlands minskade med 0,9 procent jämfört med första kvartalet, vilket drog ner den totala utvecklingen med 0,1 procentenheter. Samtidigt ökade utländska besökares konsumtion i Sverige med 1,5 procent. Eftersom hushållskonsumtionen endast ska återspegla svenska hushålls konsumtion dras utländska besökares inköp i Sverige bort från den totala ändamålsfördelade konsumtionen.

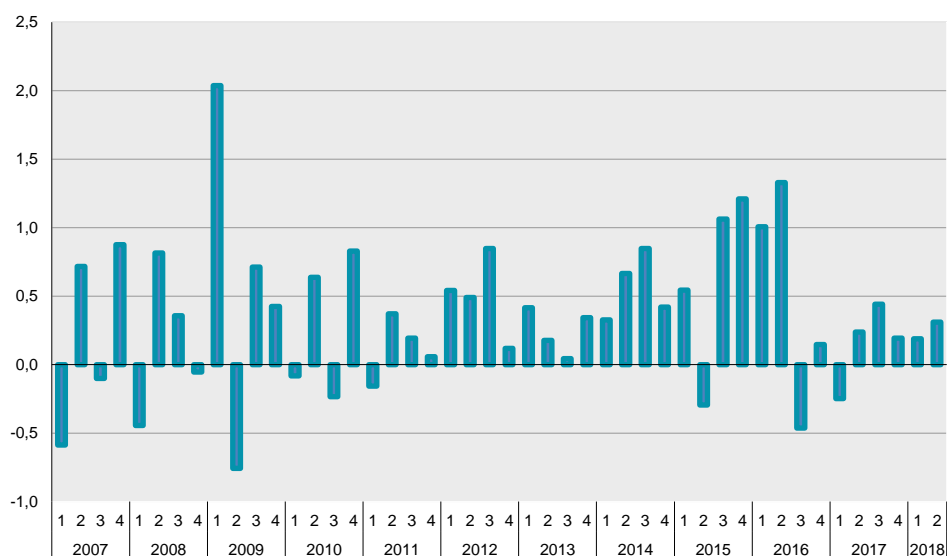
² Classification of Individual Consumption by Purpose

Offentlig konsumtion

Svag konsumtionsökning i offentliga myndigheter

Offentliga konsumtionen ökade under andra kvartalet 2018. Både kommuner och landsting ökade sina konsumtionsutgifter och bidrog till ökad konsumtion för de offentliga myndigheterna medan statens konsumtionsutgifter minskade.

Offentliga myndigheters konsumtionsutgifter, volymförändring procent, säsongrensats och jämfört med föregående kvartal.

Andra kvartalet ökade den offentliga konsumtionen med 0,3 procent i säsongrensade tal, vilket är en ökning som ligger något under nivån för den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren som är 0,4 procent. Utvecklingen är högre än det senaste året men betydligt lägre än perioden dessförinnan. Från tredje kvartalet 2015 till andra kvartalet 2016, bidrog migrationen till att den offentliga konsumtionen ökade i snabb takt, men de senaste kvartalen har dess effekt på konsumtionen mattats av. Det har även skett en viss förskjutning av konsumtionen kopplad till migrationen, från statliga myndigheter till kommunala myndigheter under senaste året.

Andra kvartalet i år ökade både kommun och landsting sin konsumtion med 0,8 respektive 0,4 procent. För både kommuner och landstingen var det över genomsnittet för de senaste tio åren. Staten minskade sina konsumtionsutgifter med 0,8 procent under kvartalet och utvecklingen var därmed en bit under det historiska genomsnittet.

Bidrag till den offentliga konsumtionen och volymutveckling per myndighet andra kvartalet 2018, bidrag i procentenheter och volymförändring i procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal.

Myndighet	Volymutveckling	Bidrag	Genomsnittlig volymutveckling*
Staten	-0,8	-0,2	0,4
Kommunala myndigheter**	0,7	0,5	0,4
Totalt offentliga myndigheter	0,3	0,3	0,4

* Avser åren 2008-2018

** Avser kommunala myndigheter totalt, dvs kommuner och landsting tillsammans.

Statliga konsumtionsutgifter minskade

I säsongrensade värden minskade statens konsumtionsutgifter med 0,8 procent efter att ha utvecklats svagt de senaste kvartalen. Produktionen minskade med 0,1 procent jämfört med föregående kvartal. Förbrukningsutgifterna minskade jämfört med föregående kvartal, medan arbetskostnaderna ökade. Minskade utgifter för sociala naturaförmåner bidrog också till en lägre konsumtion. Sysselsättningen ökade med 0,4 procent och arbetade timmar ökade med 0,9 procent inom statliga myndigheter.

Kommunernas konsumtion ökade

Kommunerna står för ungefär hälften av de totala offentliga konsumtionsutgifterna, där utbildning och socialt skydd är de stora utgiftsposterna. Kommunernas konsumtion ökade det andra kvartalet med 0,8 procent jämfört med föregående kvartal. Ökningen är långt över det historiska genomsnittet på 0,4 procent de senaste tio åren. Arbetsinsatsen i kommunerna ökade stadigt, bland annat i form av integration och satsningar inom skolan. Det innebär även att antalet arbetade timmar ökade. Jämfört med föregående kvartal ökade arbetade timmar med 1,0 procent.

Landstingens konsumtion ökade

Landstingens konsumtion ökade med 0,4 procent jämfört med föregående kvartal, vilket var över nivån för den historiska utvecklingen som under de senaste tio åren har legat på 0,3 procent i genomsnitt. Ökningen förklaras främst av ökad produktion och ökade sociala naturaförmåner. Sociala naturaförmåner, där inköp av vårdtjänster från privata vårdgivare och läkemedelsförmånen ingår, ökade med 1,9 procent. Antalet sysselsatta i delsektorn ökade med 0,2 procent, medan antalet arbetade timmar minskade med 0,8 procent jämfört med föregående kvartal.

Investeringar

Svagare investeringsutveckling

De fasta bruttoinvesteringarna utvecklades något svagare andra kvartalet. Det var främst offentliga investeringar som sänkte utvecklingen men även i näringslivet minskade investeringarna något.

De fasta bruttoinvesteringarna sjönk med 0,5 procent andra kvartalet, säsongrensat och jämfört med kvartalet innan. Det kan jämföras med en genomsnittlig ökning på 0,5 procent de senaste tio åren. De fasta bruttoinvesteringarna höll tillbaka BNP-tillväxten med 0,1 procentenheter.

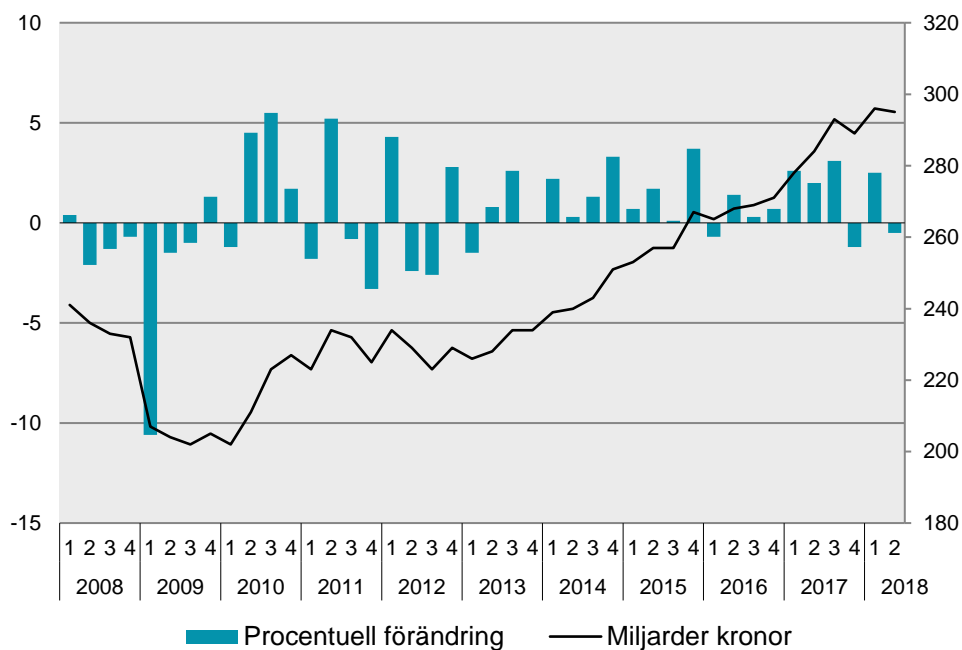
Bygg- och anläggningsinvesteringar inklusive bostäder backade med 1,0 procent jämfört med kvartalet innan, säsongrensat. Bostadsinvesteringarna sjönk med 0,3 procent medan övriga byggnader och anläggningar sjönk med 1,6 procent. Totalt höll nedgången i byggnader och anläggningar tillbaka utvecklingen i investeringarna med 0,4 procentenheter.

Maskininvesteringar inklusive vapensystem sjönk med 0,8 procent och höll tillbaka fasta bruttoinvesteringar med 0,2 procentenheter. Övriga maskiner och inventarier samt vapensystem sjönk med 1,6 procent och IKT-utrustning med 1,8 procent. Transportmedelsinvesteringarna ökade med 8,9 procent vilket ökade investeringarna med 0,6 procentenheter.

De immateriella investeringarna ökade med 0,7 procent och höjde utvecklingen i de fasta bruttoinvesteringarna med 0,2 procentenheter.

Fasta bruttoinvesteringar

Volymförändring i procent jämfört med föregående kvartal respektive kvartalsvärden i miljarder kronor. Säsongrensat och mätt i fasta priser år 2017.

Tjänstebranscherna tyngde näringslivets investeringar

Näringslivets investeringar backade med 0,2 procent andra kvartalet. Det kan jämföras med genomsnittet de senaste tio åren på en ökning med 0,5 procent.

Alla varubranscher i näringslivet ökade sina investeringar. Totalt ökade varubranscherna sina investeringar med 4,3 procent och ökade de fasta bruttoinvesteringarna med 1,1 procentenheter. Bland tjänsteproducenterna backade de flesta branscher, utom branschen för juridiska, ekonomiska och tekniska konsulttjänster. Tjänstebranschernas investeringar som helhet minskade med 2,2 procent och drog ned de fasta bruttoinvesteringarna med 1,3 procentenheter.

Varuproducenternas investeringar ökade främst inom gruvindustrin, med 12,3 procent. Investeringarna ökade med 3,7 procent inom tillverkningsindustrin, med 4,3 procent i energi-, vatten- och avloppsbranschen och med 6,2 procent i byggbranschen.

Bland tjänstenäringarna minskade investeringarna i transportbranschen med 11,8 procent, branschen för information och kommunikationstjänster med 5,1 procent och fastighetsförvaltningsbranschen med 1,9 procent. Branschen för juridiska, ekonomiska och tekniska konsulttjänster ökade dock sina investeringar med 7,9 procent.

Fasta bruttoinvesteringar fördelat på sektor och bransch

Volymutveckling i procent jämfört med föregående kvartal, bidrag till totala investeringar i procentenheter samt genomsnittlig utveckling de senaste 10 åren. Säsongrensat och mätt i fasta priser.

	10 år snitt	17kv2	17kv3	17kv4	18kv1	18kv2	Bidrag
Varubranscher	0,3	-1,5	3,0	-0,3	2,1	4,3	1,1
därav: tillv. industrin	0,4	0,3	3,6	-0,2	1,8	3,7	0,6
Tjänstebranscher	0,8	1,9	4,4	-1,9	2,4	-2,2	-1,3
därav: Fastighetsförv.	0,5	3,1	2,4	2,0	-0,4	-1,9	-0,6
Näringslivet	0,5	0,8	4,0	-1,4	2,3	-0,2	-0,2
Offentliga myndigheter	0,6	7,6	-0,9	-0,6	3,6	-2,2	-0,4
Totalt	0,5	2,0	3,1	-1,2	2,5	-0,5	-0,5

Låga offentliga investeringar

De offentliga myndigheternas investeringar backade med 2,2 procent vilket kan jämföras med genomsnittet för de senaste tio åren på en ökning med 0,6 procent. Statliga myndigheters investeringar sjönk med 4,2 procent, primärkommunernas investeringar sjönk med 0,1 procent och landstingens investeringar sjönk med 0,8 procent. Totalt bidrog de offentliga investeringarna med 0,4 procentenheter till nedgången i de totala fasta bruttoinvesteringarna.

Lagerinvesteringar

Lager bidrog positivt till BNP-utvecklingen

Lagerinvesteringarna ökade under andra kvartalet. Lageromslaget³ var 6,6 miljarder kronor i fasta priser och bidrog till BNP-utvecklingen med 0,6 procentenheter mätt i årstakt. I säsongrensade värden bidrog lagerinvesteringarna med 0,6 procentenheter till BNP-tillväxten.

Lagerinvesteringarnas BNP-påverkan beräknas som lagerförändringen under kvartalet minus lagerförändringen under motsvarande kvartal föregående år, s k lageromslag, i procent av BNP. I säsongrensade värden beräknas lagerinvesteringarnas BNP-påverkan som förändringen under kvartalet minus förändringen föregående kvartal i procent av BNP föregående kvartal. Lagerinvesteringarna säsongrensas endast på aggregerad nivå. Avsnittet nedan beskriver därför genomgående jämförelser mot motsvarande kvartal föregående år.

Säsongsmässigt är det brukligt att företagens lager av insats- och handelsvaror minskas under årets andra kvartal, detta skedde inte under 2018. Totalt byggde företagen upp lager för 8,9 miljarder i fasta priser, jämfört med 2,2 miljarder under andra kvartalet 2017.

Tillverkningsindustrin byggde upp lager för 5,1 miljarder i fasta priser under andra kvartalet 2018, jämfört med -0,4 miljarder under motsvarande kvartal 2017. Denna lageruppbyggnad var relativt jämnt fördelad mellan insatsvaror, produkter i arbete och färdigvaror där lageruppbyggnaden var 2,2 respektive 2,9 miljarder kronor i fasta priser.

Varuhandeln minskade sina lager under andra kvartalet 2018, nedgången var 0,7 miljarder i fasta priser, jämfört med en nedgång på 1,9 miljarder motsvarande kvartal 2017. Motorhandeln minskade sina lager med 2,6 miljarder vilket var något mer än förra året.

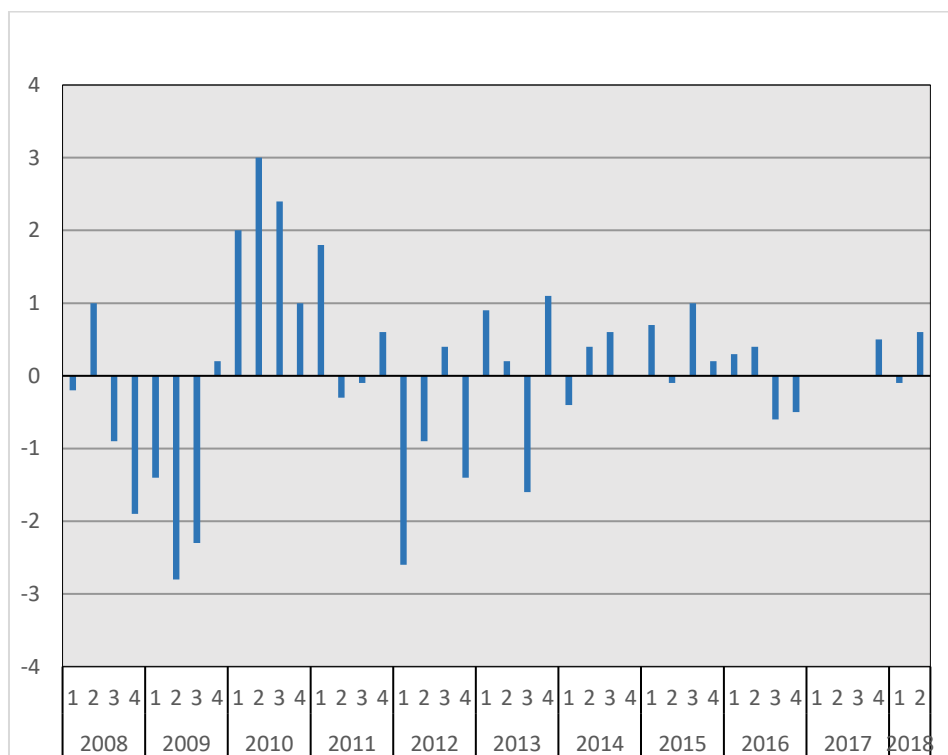
Partihandelns lageruppbyggnad var blygsam, totalt 0,8 miljarder kronor i fasta priser. Utfallet för partihandelns lagerförändringar brukar skifta under andra kvartalet, för motsvarande kvartal 2017 var lagerförändringen negativ med 1,1 miljarder.

Detaljhandeln ökade på sina lager med 0,7 miljarder kronor i fasta priser. Historiskt sett har andra kvartalet varit en period då detaljhandeln avvecklar sina lager, men sedan 2017 har detta inte varit fallet utan istället har en lageruppbyggnad skett.

Övriga lager, utöver industri- och varuhandelslager, hade sammantaget en marginell påverkan på BNP-tillväxten. Det ska nämnas att växande skog hade en positiv påverkan på BNP med ett bidrag på 0,1 procentenheter.

³ Lageromslag kan anta ett positivt eller negativt värde och visar lagerförändringen jämfört med lagerförändringen motsvarande kvartal föregående år.

Lagerbidrag till BNP-tillväxten mätt i årstakt, faktiska värden, procentenheter

Utrikeshandel

Stark import tynger exportnettot

Även under andra kvartalet drog utrikeshandeln ned BNP-tillväxten. Det var framförallt varuimporten som ökade i högre takt än varuexporten. Samtidigt sjönk såväl tjänsteexporten som tjänsteimporten. Den starka importutvecklingen medförde att exportnettot blev negativt vilket höll tillbaka BNP-utvecklingen med 0,1 procentenheter.

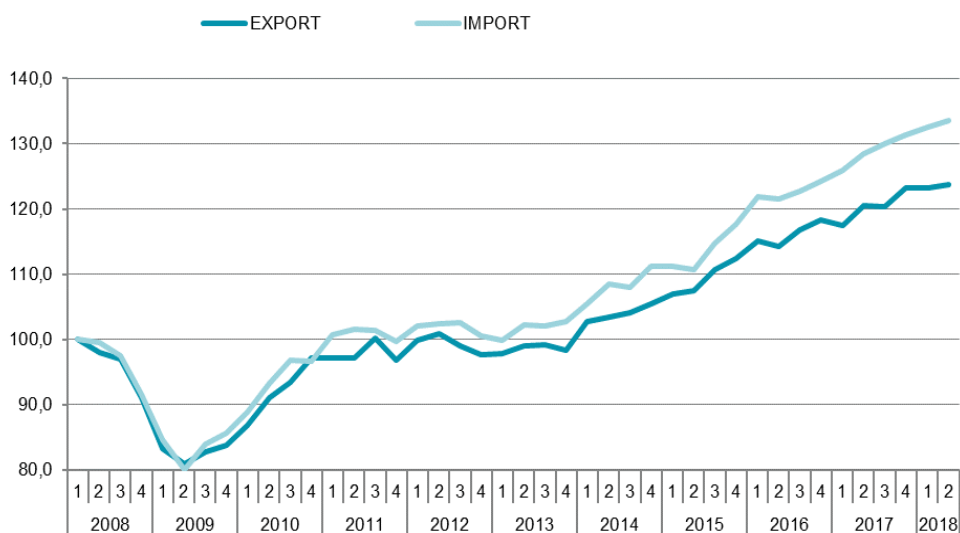
Exporten ökade med 0,4 procent andra kvartalet, säsongrensats och jämfört med första kvartalet. Det kan jämföras med genomsnittet sedan 2008 som visar en ökning med 0,5 procent. Varuexporten ökade med 1,0 procent efter en negativ utveckling kvartalet innan. Däremot minskade tjänsteexporten med 0,9 procent. Den totala exporten höjde BNP-tillväxten med 0,2 procentenheter.

Importen ökade med 0,8 procent vilket är något högre än genomsnittet de senaste tio åren på 0,7 procent. Störst bidragande faktor till uppgången var varuimportens fortsatta starka utveckling på 1,6 procent. Tjänsteimporten minskade med 1,1 procent. Den totala importen höll tillbaka BNP-tillväxten med 0,3 procentenheter.

Sammantaget drog exportnettot ned BNP-tillväxten med 0,1 procentenheter andra kvartalet mätt i säsongrensade termer. Första kvartalet drog exportnettot ned BNP-utvecklingen med 0,4 procentenheter.

Utrikeshandel

Säsongrensats volymindex 2008=100

Exporten vände uppåt

Till skillnad från den svagare exportutvecklingen första kvartalet då den var oförändrad vände exporten uppåt under andra kvartalet och ökade med 0,4 procent.

Varuexporten ökade med 1,0 procent, där framförallt icke-varaktiga konsumtionsvaror samt jord- och skogsbruksvaror ökade med 2,4 respektive 1,7 procent. Exporten av energi minskade med 3,0 procent vilket dämpade uppgången. Exporten av tjänster sjönk med 0,9 procent. Exporten av huvudkontorstjänster,

uthyrning och leasing och övriga tjänster, som innefattar transporttjänster, arkitekttjänster och tekniska konsulttjänster minskade med 12,8, 3,0 samt 0,8 procent och bidrog mest till nedgången. Nedgången dämpades något av utländsk konsumtion i Sverige och exporten av forskning och utveckling (FoU) som steg med 1,5 respektive 0,2 procent.

Fortsatt stark varuimport

Importen ökade med 0,8 procent under andra kvartalet. Det var varuimporten som drev uppgången då tjänsteimporten istället minskade. Varuimporten ökade med 1,6 procent. De senaste fem kvartalen har varuimporten överträffat genomsnittet de senaste tio åren på 0,7 procent. Importen av icke-varaktiga konsumtionsvaror och insatsvaror ökade med 3,5 respektive 2,4 procent och bidrog mest till uppgången. Sämre utvecklades importen av övriga varor som minskade med 2,1 procent.

Tjänsteimporten minskade med 1,1 procent. Det som bidrog mest till nedgången var importen av forskning och utveckling (FoU), importen av uthyrning och leasing samt svensk konsumtion i utlandet som minskade med 11,3, 5,2 respektive 3,0 procent. Importen av övriga tjänster ökade istället med 2,0 procent.

Export och import av varor och tjänster

Volymutveckling i procent jämfört med föregående kvartal, bidrag till totala exporten/importen i procentenheter samt genomsnittlig utveckling de senaste 10 åren. Säsongsrensad och mätt i fasta priser.

	10-årsnitt	Kv2 2017	Kv3 2017	Kv4 2017	Kv1 2018	Kv2 2018	Bidrag
Export	0,5	2,6	-0,1	2,3	0,0	0,4	0,4
Export varor	0,4	2,0	0,5	3,2	-0,2	1,0	0,7
Export tjänster	1,0	3,7	-1,4	0,4	0,4	-0,9	-0,3
Import	0,7	2,0	1,2	1,0	0,9	0,8	0,8
Import varor	0,7	1,4	1,3	2,3	1,4	1,6	1,1
Import tjänster	0,7	3,5	1,0	-1,7	-0,3	-1,1	-0,3

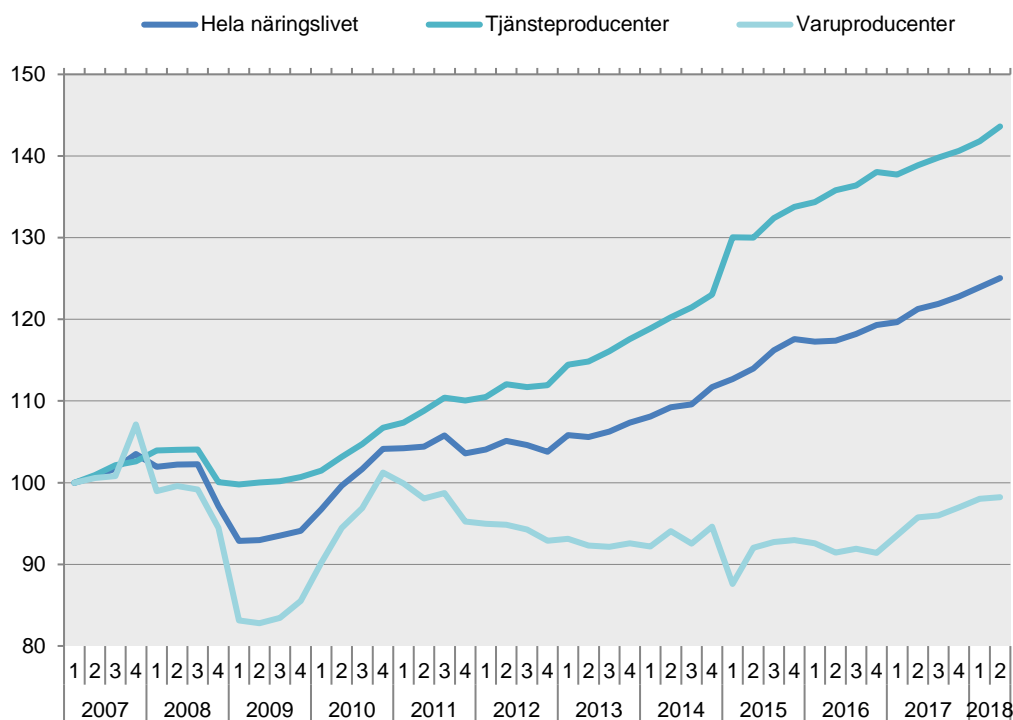
Näringslivets produktion

Fortsatt hög tillväxt för tjänsteproduktionen

Produktionen i näringslivet fortsatte att öka med god fart under andra kvartalet. Främst tjänsteproduktionen bidrog till uppgången. Jämfört med föregående kvartal tilltog tillväxttakten för tjänsteproducenterna medan den dämpades något för varuproducenterna. Parti- och detaljhandel, informations- och kommunikationstjänster inom tjänsteproducenterna och tillverkningsindustrin inom varuproducenterna noterade höga ökningstal.

Produktionen inom näringslivet ökade med 0,9 procent, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Det är också betydligt högre än de tio senaste årens genomsnittliga tillväxt på 0,5 procent. De tjänsteproducerande branscherna steg med 1,3 procent vilket gav ett BNP-bidrag på 0,6 procentenheter. De varuproducerande branscherna ökade med 0,2 procent, vilket drog upp BNP-utvecklingen med 0,1 procentenheter. Sett i ett något längre perspektiv är det tjänstebanscher som har varit den främsta drivkraften de senaste åren.

Index för näringslivets förädlingsvärde i fasta priser, säsongrensade värden, första kvartalet 2007=100⁴

⁴ Ericsson AB har i föregående publicering klassificerats från ett renodlat industriföretag till huvudsakligen ett tjänsteföretag. För nationalräkenskaperna innebär det nu ett tidseriebrott mellan kvartal 4 2014 och kvartal 1 2015 när det gäller berörda branscher.

Måttlig ökning för varuproduktionen

Under andra kvartalet ökade de varuproducerande branscherna sin produktion med 0,2 procent. Ökningen var något lägre än föregående kvartal men tillväxttakten var fortfarande högre än tio-årsnittet på -0,2 procent. Störst var ökningen inom tillverkningsindustrin som steg med 0,4 procent och bidrog med 0,1 procentenheter till den totala produktionsökningen. Byggindustrin ökade med 0,2 procent och energiindustrin backade med 0,2 procent. Utvinning av mineral vände däremot nedåt med hela 1,6 procent efter ett oförändrat föregående kvartal.

Tjänsteproduktionen tilltog

Andra kvartalet ökade tjänstebranschernas produktion med 1,3 procent, vilket är den högsta ökningstakten på tio kvartal och högre än de tio senaste årens genomsnittliga tillväxt på 0,8 procent. Parti- och detaljhandeln och informations- och kommunikationstjänster steg med 2,6 respektive 2,2 procent och stod tillsammans bakom hälften av tjänsteproducenters totala uppgång. Ökningen bland övriga tjänsteproducenter var fortsatt bred. Fastighetsverksamhet samt hotell och restaurang steg med 1,3 procent respektive 0,9 procent samtidigt som utbildning och sjukvård ökade med 0,7 procent.

Volymutvecklingstal (procent) näringslivets produktion, säsongsrensats och jämfört med föregående kvartal samt genomsnitt de senaste 10 åren.

	2017 Kv2	2017 Kv3	2017 Kv4	2018 Kv1	2018 Kv2	10- årsnitt
Varuproducenter	2,3	0,2	1,0	1,1	0,2	-0,2
Jordbruk, skogsbruk och fiske	-0,1	-0,1	-0,1	-0,7	0,0	-0,2
Utvinning av mineral	2,6	-1,3	0,6	0,0	-1,6	-0,5
Tillverkningsindustri	1,4	0,0	1,8	1,1	0,4	-0,1
El, gas, värme, vatten inkl reningsverk	4,0	0,1	-0,9	1,0	-0,2	0,2
Byggindustri	4,4	1,1	0,3	1,3	0,2	-0,1
Tjänsteproducenter	0,8	0,7	0,6	0,8	1,3	0,8
Parti- och detaljhandel	1,7	0,7	1,1	0,6	2,6	0,8
Transport o kommunikation	1,2	0,0	0,3	0,5	0,2	0,1
Hotell och restaurang	-0,5	-0,2	-0,1	-0,2	0,9	0,5
Informations- och kommunikationstjänster	0,4	2,0	-0,1	2,8	2,2	1,7
Banker och försäkringsbolag	1,4	0,4	0,1	1,2	1,0	0,9
Fastighetsverksamhet	-1,9	0,3	1,8	0,2	1,3	0,5
Företagstjänster	2,8	0,8	0,1	1,4	0,3	0,9
Utbildning och sjukvård	-0,6	-0,2	0,5	-1,4	0,7	1,0
Kultur och övrig service	1,2	1,7	0,0	0,3	0,5	0,6
Totalt	1,3	0,5	0,8	0,9	0,9	0,5

Arbetsmarknad och produktivitet

Arbetade timmar i offentliga myndigheter ökade starkt

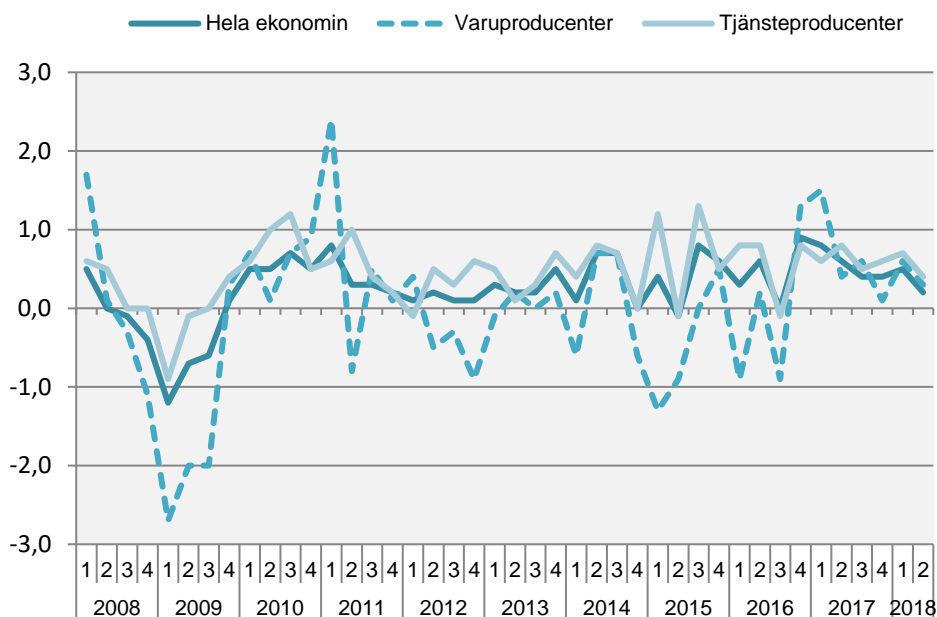
Andra kvartalet ökade befolkningen liksom antal sysselsatta och antalet arbetade timmar jämfört med kvartalet före. Medelarbetstiden per sysselsatt ökade. Produktiviteten i näringslivet steg eftersom produktionen ökade marginellt mer än antalet arbetade timmar.

Antal sysselsatta ökar fortsatt

Antalet sysselsatta ökade totalt med 0,2 procent andra kvartalet, säsongrensat och jämfört med föregående kvartal. Det var lite lägre än genomsnittlig ökningstakt de senaste tio åren på 0,3 procent. Näringslivet ökade antal sysselsatta med 0,3 procent, vilket är i linje med genomsnittet sedan 2008. Tillväxttakten för antal sysselsatta i de varuproducerande branscherna var 0,3 procent, där tillverkningsindustrin men framförallt byggbranschen ökade antalet sysselsatta. Antalet sysselsatta ökade fortsatt inom flera tjänstebranscher. Exempelvis ökade antalet sysselsatta inom transport- och företagstjänster. Totalt ökade de tjänsteproducerande branscherna sin sysselsättning med 0,4 procent. Antalet sysselsatta inom de tjänsteproducerande branscherna har ökat i stort sett kontinuerligt de senaste tio åren, med undantag för några kvartal under finanskrisen år 2008 och 2009 då det skedde en viss nedgång. Den genomsnittliga ökningen har varit 0,5 procent de senaste tio åren. Sedan år 2010 har även sysselsättningen i de offentliga myndigheterna ökat i god takt. Offentliga myndigheters sysselsättning andra kvartalet var dock oförändrad. Stat och landsting ökade något medan primärkommuner drog ned utvecklingen.

Antal sysselsatta

Procentuell förändring, säsongrensat

Arbetade timmar klart över genomsnittet

Antalet arbetade timmar i hela ekonomin ökade 0,8 procent andra kvartalet i säsongrensade värden jämfört med kvartalet innan. Det är klart högre än genomsnittet de senaste tio åren på 0,3 procents ökning. I näringslivet ökade antalet timmar också med 0,8 procent vilket är högre än tioårssnittet. Offentliga myndigheter ökade med 1,0 procent vilket är betydligt högre än tioårssnittet på 0,2 procent.

Antal arbetade timmar i de varuproducerande branscherna ökade andra kvartalet med 0,5 procent. Industrin ökade och byggbranschen steg i god takt. De tjänsteproducerande branschernas arbetade timmar ökade andra kvartalet med 1,0 procent. Transportbranschen och handel ökade starkt medan hotell och restaurang minskade antalet arbetade timmar.

Antalet arbetade timmar i de offentliga myndigheterna ökade återigen andra kvartalet efter nedgång första kvartalet. Såväl de statliga, primärkommunala och landstingskommunala timmarna ökade stadigt.

De senaste tio åren har det varit stora skillnader i utvecklingen inom olika delar av näringslivet. Antalet arbetade timmar inom de varuproducerande branscherna har legat ganska stabilt under de senaste åren efter turbulensen kring finanskrisen. Antalet arbetade timmar inom tillverkningsindustrin har dock minskat medan byggindustrin har bidragit positivt med en genomsnittlig uppgång på 0,6 procent per kvartal. De tjänsteproducerande branscherna har å andra sidan haft en uppåtgående trend i antalet arbetade timmar. Särskilt stark har ökningen varit inom vård och utbildning samt hotell och restaurang.

För hela ekonomin ökade medelarbetstiden med 0,6 procent andra kvartalet. Medelarbetstiden inom näringslivet höjdes med 0,5 procent och inom de offentliga myndigheterna steg den med 0,9 procent.

Arbetsproduktiviteten i näringslivet ökade marginellt

I säsongrensade tal steg arbetsproduktiviteten i näringslivet med 0,1 procent jämfört med första kvartalet. Antalet arbetade timmar ökade med 0,8 procent och produktionen ökade med 0,9 procent.

I de varuproducerande branscherna minskade produktiviteten med 0,3 procent, vilket var en följd av att arbetade timmar ökade med 0,5 procent medan produktionen endast ökade med 0,2 procent.

De tjänsteproducerande branschernas produktivitet steg med 0,3 procent eftersom produktionen ökade med 1,3 procent och timmarna ökade med 1,0 procent.

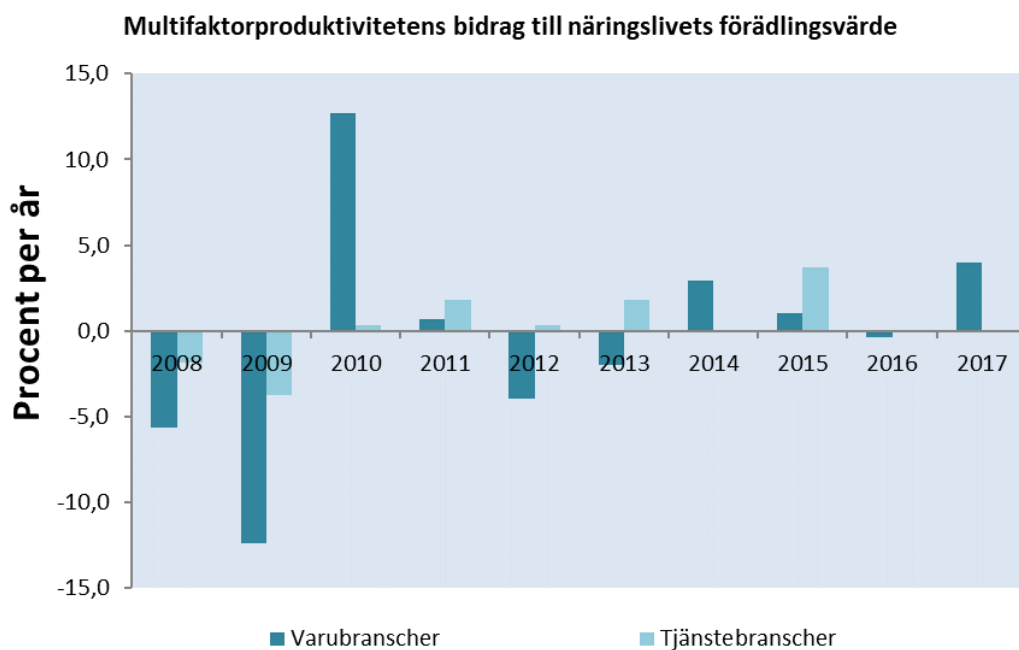
Multifaktorproduktivitet

Multifaktorproduktivitetens bidrag till förädlingsvärdetillväxten i näringslivet blev positivt år 2017. Multifaktorproduktiviteten var störst inom de varuproducerande branscherna. För tjänstebanscherorna var bidraget marginellt.

Multifaktorproduktiviteten⁵ inom näringslivet gav ett positivt bidrag till förädlingsvärdetillväxten i näringslivet helåret 2017. Tillväxten i näringslivets förädlingsvärde var 2,6 procent år 2017. Multifaktorproduktiviteten stod för 1,3 procentenheter av denna tillväxt. Resterande del av tillväxten stod de övriga produktionsfaktorerna kapitalinsats och arbetskraftsinsats för vars bidrag till förädlingsvärdetillväxten blev 0,8 procentenheter respektive 0,5 procentenheter.

⁵ Enkelt uttryckt kan multifaktorproduktiviteten ses som ett mått på effektiviteten i produktionen eller på den tekniska utvecklingen. För en mer utförlig beskrivning, se kommentarer till beräkningarna av andra kvartalet 2016.

Multifaktorproduktiviteten fördelat på varu- respektive tjänstebranscher visar att varubranschererna bidrog mest till näringslivets förädlingsvärdeutveckling år 2017. Varubranschernas bidrag till multifaktorproduktiviteten var 4,0 procentenheter. Tjänstebranschernas bidrag under detta år var marginellt, endast 0,1 procentenheter. Sammantaget stod alltså multifaktorproduktiviteten för 1,3 procentenheter av förädlingsvärdetillväxten i näringslivet.

Inkomster och sparande

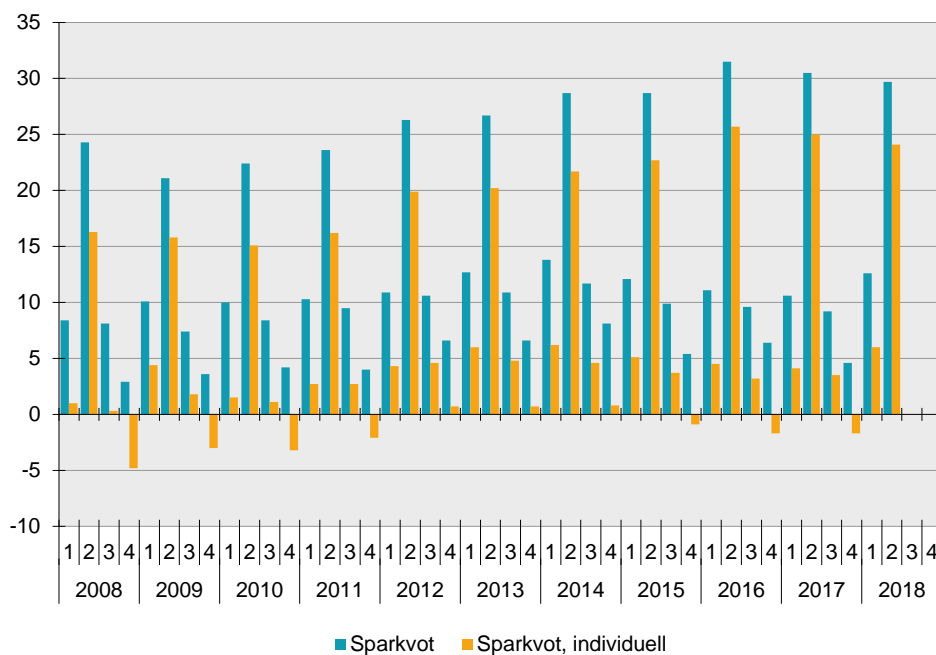
Hushållens sparkvot minskade

Hushållens⁶ sparkvot minskade andra kvartalet 2018 jämfört med motsvarande kvartal 2017. Hushållens reala disponibla inkomster ökade med 1,5 procent andra kvartalet 2018 jämfört med motsvarande kvartal 2017.

Utvecklingen beskrivs i faktiska termer och i jämförelse med motsvarande kvartal föregående år om inget annat anges.

Sparandet, inklusive kollektiva försäkringar, blev 229 miljarder kronor andra kvartalet 2018 vilket är en ökning med 1,7 miljarder jämfört med motsvarande kvartal 2017. Hushållens sparkvot minskade dock med 0,8 procentenheter och uppgick till 29,7 procent andra kvartalet 2018. Den individuella sparkvoten, sparandet exklusive tjänste- och premiepensioner, var 24,1 procent vilket innebär en minskning med 0,9 procentenheter jämfört med motsvarande period 2017. Det finansiella sparandet var 196 miljarder, en minskning med 1,7 miljarder. Den finansiella sparkvoten minskade med 1,1 procentenheter och uppgick till 25,4 procent.

Hushållens sparkvot, procent av disponibel inkomst

⁶ Alla uppgifter avser hushållssektorn, d.v.s. egentliga hushåll inklusive hushållens icke-vinstdrivande organisationer (HIO) om inget annat anges.

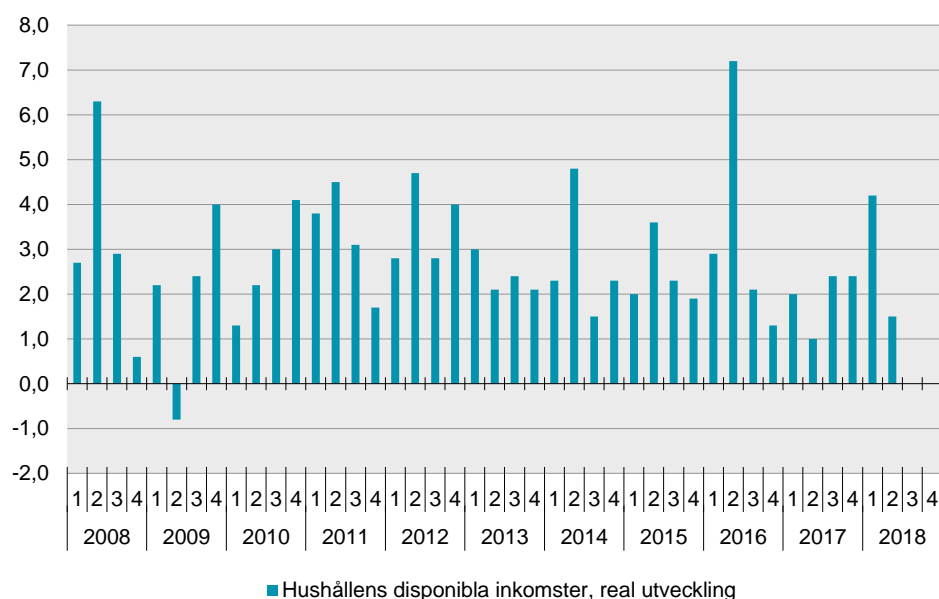
Hushållens disponibla inkomster uppgick till 714 miljarder andra kvartalet vilket var en ökning med 3,4 procent nominellt och 1,5 procent realt jämfört med motsvarande kvartal 2017. Om utvecklingen för den reala disponibla inkomsten justeras med befolkningsökningen (real disponibel inkomst per capita) under andra kvartalet uppgick den istället till 0,3 procent.

En stor del av orsaken till den blygsamma ökningen av inkomsterna förklaras av det andra kvartalets minskade kapitalinkomstnetto jämfört med året innan. Kapitalinkomstnettot minskade med 14,9 miljarder till 202 miljarder vilket till stor del beror på något minskade utdelningar under andra kvartalet 2018 jämfört med andra kvartalet 2017.

Såväl ränteutgifter som ränteintäkter var nästan oförändrade under andra kvartalet 2018 jämfört med andra kvartalet 2017. Ränteutgifterna, innan FISIM-justeringar, var drygt 20 miljarder medan intäkterna var drygt en miljard.

Löneinkomsterna ökade med 5,8 procent medan sociala förmåner, där pensionsutbetalningar ingår, ökade med 2,5 procent jämfört med motsvarande kvartal året innan. Sammansatt förvärvsinkomst, det vill säga inkomster för egenföretagare, ökade med 6,4 procent.

Hushållens disponibla inkomster, real procentuell utveckling jämfört med motsvarande kvartal föregående år

De totala transfereringsinkomsterna ökade med 3,1 procent och uppgick till 233 miljarder kronor under andra kvartalet 2018. Utöver sociala förmåner ingår bland annat skadeförsäkringsutbetalningar och inkomstillägg för bostadsrätter i de totala transfereringsinkomsterna. Dessa andra löpande transfereringsinkomster ökade med 5,4 procent och uppgick till 47 miljarder under andra kvartalet 2018.

Transfereringsutgifterna steg med 1,9 procent till 350 miljarder. Av de totala transfereringsutgifterna på 350 miljarder utgjorde inkomstskatter och övriga löpande skatter 191 miljarder kronor. Skatterna ökade med 0,8 procent jämfört med andra kvartalet 2017. Hushållens utgifter avseende sociala avgifter var 128 miljarder under kvartalet vilket var en ökning med 4,2 procent.

Hushållens konsumtionsutgifter ökade med 4,6 procent i löpande priser vilket tillsammans med inkomsternas ökning på 3,4 procent ger en något minskad sparkvot.

Hushållens skuldkvot ökade

Hushållens skuldkvot, mätt som låneskulder som andel av hushållens disponibla inkomster, ökade med 0,8 procentenheter under andra kvartalet 2018 jämfört med årets första kvartal och uppgick till 180,4 procent.

Inkomster och utgifter för hushållen och dess icke-vinstdrivande organisationer, löpande priser, miljarder kronor

	Kv 2 2018	Förändring mot kv 2 2017
Egentliga löner	487	5,8%
Sociala avgifter	97	8,8%
Driftsöverskott egna hem	16	7,5%
Sammansatt förvärvsinkomst	29	6,4%
Kapitalinkomster	211	-6,1%
Kapitalutgifter	9	15,4%
Primärinkomstsaldo	831	2,8%
Transfereringsinkomster	233	3,1%
Sociala förmåner	186	2,5%
Andra löpande transfereringar	47	5,4%
Transfereringsutgifter	350	1,9%
Inkomst- och övr. löpande skatter	191	0,8%
Sociala avgifter	128	4,2%
Sociala förmåner, användning	3	6,7%
Andra löpande transfereringar	27	-1,9%
Disponibel inkomst	714	3,4%

Överskott för offentlig förvaltning

Det finansiella sparandet för offentlig förvaltning visade ett överskott på 46,1 miljarder kronor vilket kan jämföras med ett överskott på 44,3 miljarder andra kvartalet 2017. Inkomsterna ökade jämfört med andra kvartalet föregående år samtidigt som utgifterna inte ökade i samma takt.

Att offentlig förvaltning redovisade överskott under årets andra kvartal kan tillskrivas staten och sociala trygghetsfonder som tillsammans redovisade ett överskott på 46,2 miljarder. Kommunerna visade ett litet överskott på 0,7 miljarder medan landstingen redovisade ett underskott på 0,9 miljarder.

Angående offentliga inkomster var det fortsatt produkt- och produktionsskatter som utvecklades starkt medan inkomstskatterna utvecklades svagare. På utgiftssidan redovisades stora ökningarna för konsumtionsutgifter medan investeringsutgifter utvecklades svagare.

Finansiellt sparande inom offentlig förvaltning, miljarder kronor

	2018 Kv1	2018 Kv2	Utv, 2017 Kv2 - 2018 Kv2
Offentlig förvaltning	6,5	46,1	1,7
Statlig förvaltning	1,1	36,1	2,2
Sociala trygghetsfonder	-0,9	10,1	3,6
Kommuner	6,4	0,7	-4,2
Landsting	-0,1	-0,9	0,2

De statliga finanserna har nu uppvisat ett överskott tio kvartal i rad. Årets andra kvartal resulterade i ett överskott på 36,1 miljarder vilket kan jämföras med ett överskott på 34,0 miljarder samma kvartal förra året.

Statens inkomster ökade under det andra kvartalet. Produkt- och produktionsskatter fortsatte öka, vilket de gjort under lång tid. Att majoriteten av utdelningar sker under andra kvartalet bidrog också till överskottet. Utgifterna fortsatte att öka där löpande transfereringar inom den offentliga sektorn stod för den största ökningen detta kvartal.

Historiskt visar sociala trygghetsfonder överskott. De har nu ändrats till återkommande underskott, förutom normalt sett under andra kvartalet där utdelningar från bolag ligger till grund för ett positivt sparande. Så även detta år då överskottet uppgick till 10,1 miljarder. Utdelningarna från bolag var som vanligt höga och ökade också jämfört med andra kvartalet 2017.

Pensionsavgifterna räckte inte heller detta kvartal till för att täcka upp för pensionsutbetalningarna. Utbetalningarna var 5,8 miljarder större än avgifterna under andra kvartalet i år. Samma kvartal föregående år betalades det ut 6,8 miljarder mer än vad som kom in via pensionsavgifterna.

Kommunerna uppvisade ett överskott på 0,7 miljarder. Det kan jämföras med ett finansiellt sparande på 4,9 miljarder andra kvartalet förra året. Det minskande överskottet berodde bland annat på att konsumtionsutgifterna och investeringarna ökade med 8,3 respektive 3,1 miljarder jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Fortsatt höjda konsumtions- och investeringsutgifter kompenseras inte i lika hög grad som tidigare av högre inkomster, även om inkomsterna ökade i jämförelse med andra kvartalet förra året.

Landstingen visade ett något mindre underskott andra kvartalet i år jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Underskottet uppgick till 0,9 miljarder och var 0,2 miljarder lägre än motsvarande kvartal förra året. Inkomstskatter och statsbidrag fortsatte att utvecklas positivt medan konsumtionsutgifterna fortsatte att öka, samtidigt som investeringarna knappt uppvisade någon ökning.

Avstämning

Avstämning andra kvartalet 2018

Beräkningarna av andra kvartalet visade i utgångsläget en förhållandevis normal skillnad mellan användning och tillförsel i ekonomin. Skillnaden var 1,3 procentenheter. De senaste tio åren har skillnaden i genomsnitt varit cirka 0,9 procentenheter. Före avstämning visade det statistiska underlaget denna gång en BNP-utveckling från användningssidan på 2,3 procent medan produktionssidan visade en BNP-utveckling på 3,6 procent, jämfört med motsvarande kvartal föregående år. Produktionssidan har därmed utvecklats starkare än användningssidan i sju av de senaste åtta kvartalen. I föregående års prisnivå var produktionen 14,5 miljarder kronor högre än användningen. I löpande priser var diskrepansen större och uppgick till 22,5 miljarder.

I lägen då produktionssidan visar på en starkare utveckling samtidigt som utvecklingstalen i utgångsläget befinner sig inom spannet 1,5 - 3,5 procent så är avstämningsprincipen att gå mittemellan de två skattningarna. Det styrande resonemanget är att produktionssidan i tillväxtfaser tenderar att underskatta utvecklingen eftersom beräkningarna i stort utgår från ett antagande om fast inputandel, det vill säga att relationen mellan produktion och förbrukning är konstant. Antagandet görs eftersom det i kvartalsberäkningarna av BNP till stor del saknas information om näringslivets insatsförbrukning.

För andra kvartalet justerades produktionssidan ned med sammanlagt 7,0 miljarder i föregående års prisnivå medan användningssidan justerades upp med 7,5 miljarder. I löpande priser var det i utgångsläget en större diskrepans mellan de två sidorna. En riktlinje vid avstämningen är att låta eventuella skillnader i restposten i löpande priser respektive i föregående års prisnivå påverka de avstämnings som görs på produktionssidan, och i synnerhet på industrins förädlingsvärden. Argumentet bygger även i detta fall på att det saknas information om insatsförbrukningen och om insatsförbrukningens prisutveckling, och att detta leder till osäkerhet gällande prisutvecklingen av i synnerhet industrins förädlingsvärden. I praktiken innebär detta att avstämningsbesluten i flera steg. Först bestäms korrigeringarnas storlek och allokering i föregående års prisnivå och motsvarande korrigering görs även i löpande priser. Återstående differens i löpande priser fördelas sedan ut på näringslivets förädlingsvärden. Sammanlagt justerades produktionssidan därmed ned med 15,1 miljarder i löpande priser samtidigt som användningssidan justerades upp med 7,4 miljarder.

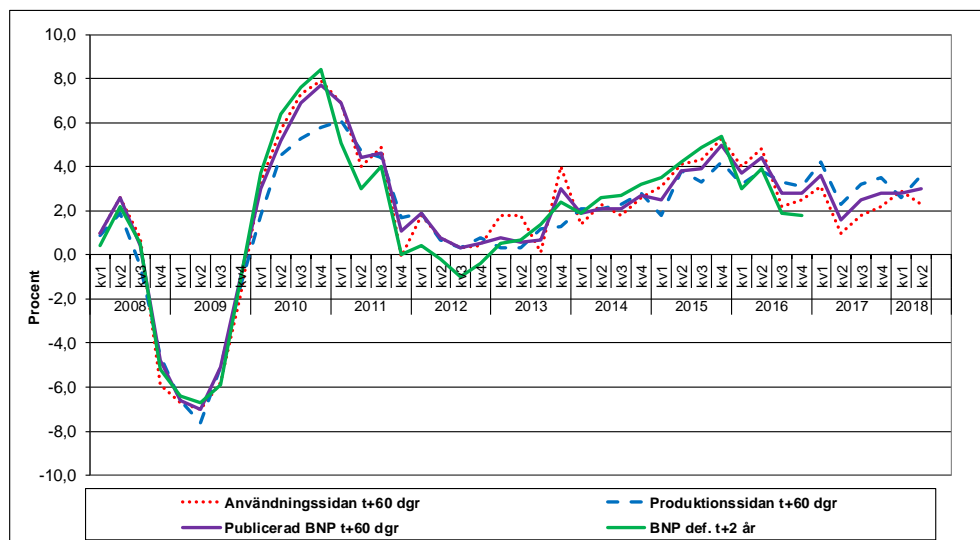
Vilka delar som berördes samt storleken på korrigeringarna framgår av tabellen nedan. Där syns även utvecklingstalen för försörjningsbalansens och produktionens olika delkomponenter, och volymförändringen mellan den första sammanställningen i nationalräkenskapernas databas och det nu publicerade resultatet. Den första versionen innehåller beräkningar baserade på det primära underlaget med justeringar för definitionsskillnader mellan nationalräkenskaperna och primärmaterialen. I detta läge har eventuella kompletteringar eller korrigeringar av primärkällorna förts in. Den differens som kvarstår och som redovisas i tabellen är de avstämningskorrigeringar som har gjorts för att få beräkningarna från produktions- respektive användningssidan att visa samma BNP.

Avstämning andra kvartalet 2018, faktisk volymutveckling samt i fasta (FP) och löpande priser (LP)

	Första version Ex.avst.	Publicerad version Inkl.avst.	Förändring i volym	Avst.korr mdkr FP	Avst.korr mdkr LP
Hushållens konsumtionsutgifter	2,5	2,7	0,2	1,0	1,0
Offentliga konsumtionsutgifter	1,8	1,8	-	-	-
Fast bruttoinvestering	4,0	4,3	0,3	1,0	1,0
Lager (effekt på BNP-förändring)	0,5	0,6	0,1	1,0	0,9
Export varor	5,1	5,4	0,3	1,0	1,0
Export tjänster	-2,3	-1,1	1,2	2,0	2,0
Import varor	8,3	7,9	-0,4	-1,5	-1,5
Import tjänster	-2,5	-2,5	-	-	-
BNP från användningssidan	2,3	3,0	0,7	7,5	7,4
Förädlingsvärde gruv- och tillv.industri	4,5	3,6	-0,9	-1,4	-4,5
Förädlingsvärde övrig varuproduktion	2,8	2,0	-0,8	-0,9	-2,0
Förädlingsvärde tjänsteproduktion	4,9	4,0	-0,9	-4,7	-8,6
Förädlingsvärde off. myndigheter	0,9	0,9	-	-	-
Produktskatter och produktsubventioner	2,1	2,1	-	-	-
BNP från produktionssidan	3,6	3,0	-0,6	-7,0	-15,1

Grafen nedan visar utvecklingen före avstämningarna för BNP från produktionssidan respektive BNP från användningssidan. Utvecklingstalen som visas är de som resulterat från första beräkningen av respektive kvartal. I grafen visas också den avstämda BNP-utvecklingen från första publicering av respektive kvartal samt de definitiva beräkningarna som publiceras efter cirka två år.

Från grafen kan till exempel utläsas att för 2016, det senaste året för vilket definitiva årsberäkningar har publicerats, har samtliga kvartalen reviderats ner och den definitiva BNP-utvecklingen hamnade utanför det intervall som gavs av utvecklingstalen för BNP från produktions- respektive användningssidan i de preliminära beräkningarna. I perioder av tilltagande ökningstakter, såsom 2010, visar de preliminära skattningarna att användningssidan vanligen har en starkare utveckling än produktionssidan innan avstämning, vilket var fallet även för 2015. Från och med 2016 har tillväxttakten dock dämpats något samtidigt som relationen mellan utveckling från produktions- och användningssidan blivit den omvända, det vill säga utvecklingstal på produktionssidan som överstiger de på användningssidan sedan det tredje kvartalet 2016. Undantaget var första kvartalet 2018 som visade en något starkare utveckling på användningssidan.

Extremvärden i säsongrensningen

En säsongrensad series utseende över tiden påverkas mycket av eventuella förekomster av extremvärden (så kallade outliers). Nedan redovisas de serier som uppvisade något extremvärde under perioden 2012:1–2018:2 i den senaste säsongrensningen gjord av nationalräkenskaperna. En förekomst av ett extremvärde påverkar kraftigt det säsongrensade värdet för det kvartal där extremvärdet uppkommit, men även angränsande kvartal påverkas.

Period	Extremvärde för:	Pristyp	
Kvartal 1 2012	Hushållens konsumtion	Tjänster	Ref. och löpande
	Fasta bruttoinvesteringar	D35-E39 Försörjning av el, gas, värme m.m.	Referensår
	Antal sysselsatta	O84-Q88 Utb. Vård och sociala tjänster	-
Kvartal 4 2014	Fasta bruttoinvesteringar	B05-C33 gruvor, mineralutvinnings- och tillverkningsindustri	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	1.4 Im materiella tillgångar	Ref. och löpande
	Fasta bruttoinvesteringar	A01-F43 varuproducenter	Referensår
Kvartal 1 2015	BNP produktionssidan	A01-F43 varuproducenter	Referensår
	BNP produktionssidan	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår
	BNP produktionssidan	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
	Hushållens konsumtion	O6 Hälsa- och sjukvård	Löpande
	Fasta bruttoinvesteringar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	R90-T98 personliga och kulturella tjänster	Referensår
	Antal sysselsatta	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	-
Kvartal 2 2015	Fasta bruttoinvesteringar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
Kvartal 3 2015	Arbetade timmar	I 55-I56 Hotell och restaurang	-
Kvartal 4 2015	Fasta bruttoinvesteringar	B05-C33 gruvor, mineralutvinnings- och tillverkningsindustri	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	A01-F43 varuproducenter	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	1.4 Im materiella tillgångar	Ref. och löpande
	Arbetade timmar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	-
Kvartal 1 2016	Antal sysselsatta	O84-Q88 Utb. Vård och sociala tjänster	-
	Fasta bruttoinvesteringar	1.4 Im materiella tillgångar	
	Fasta bruttoinvesteringar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
Kvartal 2 2016	Hushållens konsumtion	Hushållens konsumtion i Utlandet	Löpande
	Arbetade timmar	Offentliga myndigheter	-
	Arbetade timmar	Kommunala myndigheter	-
Kvartal 3 2016	Fasta bruttoinvesteringar	B05-C33 gruvor, mineralutvinnings- och tillverkningsindustri	Referensår
	Fasta bruttoinvesteringar	C10-C33 tillverkningsindustrin	Referensår
Kvartal 4 2016	Hushållens konsumtion	11 Restauranger, cafeer, hotell m.m.	Löpande
Kvartal 3 2017	Fasta bruttoinvesteringar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
Kvartal 4 2016	Fasta bruttoinvesteringar	J58-J63 informations- och kommunikationsverksamhet	Referensår
Kvartal 1 2018	Hushållens konsumtion	O3 Kläder och skor	Ref. och löpande
	Hushållens konsumtion	1120 Delvis varaktiga varor	Ref. och löpande
	Hushållens konsumtion	1210 Bostad	Löpande

För mer information om extremvärden i säsongrensningen se BNP-kvartal 2009:1, sid 26, <http://www.scb.se/sv/Hitta-statistik/Publiceringskalender/Visa-detaljerad-information/?publobjid=9171>

Revideringar

Vid denna publicering redovisas även en detaljerad årsberäkning av BNP för år 2016. Det har fått till följd att samtliga kvartal 2016 uppdaterats till de nya nivåer som har fastställts i årsberäkningen. Kvartalen 2017 och 2018 har också anpassats till de nya nivåerna. Vidare har ny primärdata tagits in för kvartalsberäkningarna avseende 2017 och 2018 för de områden där sådan funnits tillgänglig.

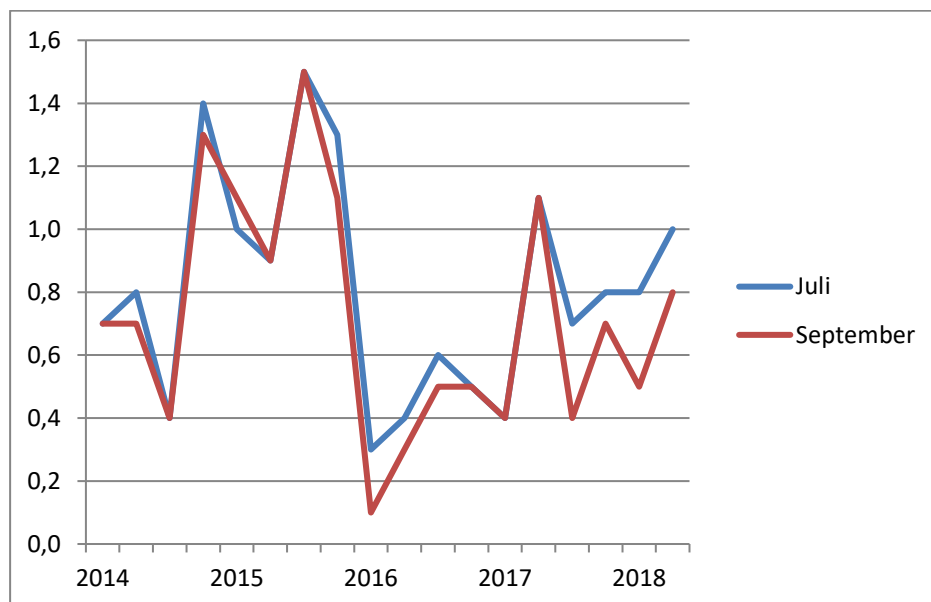
I samband med publiceringen av år 2016 har några revideringar gjorts även för tidigare år. För det första har produktion och förbrukning för skadeförsäkringsbranschen reviderats för år 2015 på grund av ett beräkningsfel. Utöver det har produktion och investeringar avseende egenproducerad programvara för egen slutlig användning för perioden 1993–2015 samt konstnärliga original för perioden 2002–2015 reviderats. Revideringarna görs för att uppfylla ENS 2010. År 2015 revideras även med avseende på den arbetstid som används för utveckling av egenproducerad programvara för egen slutlig användning på grund av ett beräkningsfel. Den sammantagna effekten på BNP är i genomsnitt en ökning på ungefär 3 miljarder kronor per år 1993–2015 och som mest 4,5 miljarder kronor.

Inkomster och sparande för de institutionella sektorerna har reviderats med mindre belopp för perioden första kvartalet 2003 till och med fjärde kvartalet 2015. Vidare har även perioden första kvartalet 2016 till och med första kvartalet 2018 reviderats till följd av de mer detaljerade beräkningarna avseende helåret 2016.

Revideringar av BNP 2016 och 2017

I diagrammet nedan redovisas volymutvecklingen för säsongrensad BNP enligt denna publicering och publiceringen i juli, för perioden 2014 till andra kvartalet 2018.

Redovisad säsongrensad BNP-utveckling vid publicering i september respektive juli

Den detaljerade årsberäkningen av 2016 medförde att den faktiska BNP-utvecklingen för helåret 2016 reviderades ned med 0,5 procentenheter. Den nu redovisade utvecklingen är 2,7 procent jämfört med 3,2 procent vid föregående publicering. De senaste tio åren har den genomsnittliga revideringen av BNP-utvecklingen, i absoluta tal, varit 0,6 procentenheter när de detaljerade årsberäkningarna ersatt de preliminära estimaterna.

Publicerad volymutveckling samt revideringar i volymutveckling jämfört med föregående publicering, 2016 och 2017

	Publicerad volymutv. år 2016	Publicerad volymutv. år 2017	Revidering volymutv. år 2016	Revidering bidrag år 2016	Revidering volymutv. år 2017	Revidering bidrag år 2017
Hushållens konsumtion	2,9	2,2	0,7	0,3	0,0	0,0
Offentlig konsumtion	3,6	0,0	0,5	0,1	-0,4	-0,1
Fast bruttoinvestering	4,2	6,1	-1,4	-0,3	0,2	0,0
Lagerförändring*	-0,1	0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0
Export varor	2,3	5,0	-1,3	-0,4	0,0	0,0
Export tjänster	4,4	-0,3	1,7	0,2	-0,9	-0,1
Import varor	5,9	4,0	0,9	-0,2	-0,1	0,0
Import tjänster	0,9	6,4	1,1	-0,1	-0,1	0,0
BNP	2,7	2,1	-0,5	-0,5	-0,2	-0,2
Gruvor och tillverknings-industri	1,9	3,9	-1,1	-0,1	0,4	0,0
Övriga varuprod. (jord, skog, fiske energi, bygg)	-0,8	3,7	-3,4	-0,3	-0,2	-0,1
Tjänsteproducenter	3,6	2,0	0,0	0,0	-0,3	-0,2
Offentliga myndigheter	2,0	0,5	0,3	0,1	-0,2	0,0
Skatter och subventioner	3,7	1,8	-1,3	-0,2	-0,4	-0,1
Arbetade timmar	2,6	1,5	-0,1		0,3	

*Lagerinvesteringar redovisas som bidrag till BNP-utvecklingen

På användningssidan är det främst fasta bruttoinvesteringar och utrikeshandeln som har reviderats 2016. Volymutveckling för de fasta bruttoinvesteringarna har sänkts med 1,4 procentenheter. Nedrevideringen beror i huvudsak på att programvaruinvesteringar har sänkts i den definitiva beräkningen av 2016 men även på en svagare utveckling av bostadsinvesteringarna.

Exporten av varor sänktes med 1,3 procentenheter medan exporten av tjänster höjdes med 1,7 procentenheter. Importen av såväl varor som tjänster är uppreviderad jämfört med den preliminära beräkningen. Varuexporten har reviderats främst till följd av uppdaterade källor avseende trepartshandel och lönebearbetning. Förändringar i källan som används till att beräkna lönebearbetning förklarar även en stor del av revideringarna av varuimporten medan den höjda utvecklingen för importen av tjänster förklaras delvis av uppdaterad resevaluta. Att exporten har reviderats ned medan importen har höjts innebär att exportnettot har försämrats. Sammantaget har exportnettots bidrag till BNP-utvecklingen sänkts med 0,5 procentenheter, från 0,1 till -0,4. Hushållens konsumtionsutgifter och offentliga konsumtionsutgifter höjdes med 0,7 respektive 0,5 procentenheter.

För BNP enligt produktionssidan har ändringar som införts i och med den definitiva årsberäkningen av 2016 inneburit att näringslivets förädlingsvärden har reviderats ned medan offentliga myndigheters förädlingsvärden har höjts. För näringslivet gäller i allmänhet att de källor som används i de preliminära beräkningarna ersätts i den definitiva årsberäkningen vilket förklarar de allra flesta revideringar som sker. För år 2016 är det varuproducenterna som förklarar näringslivets nedrevidering medan tjänsteproducenternas volymutveckling är

oförändrad jämfört med tidigare publicering. Nettot av produktskatter och produktsubventioner har reviderats ned med 1,3 procentenheter.

De arbetade timmarna i ekonomin har reviderats ned 0,1 procentenheter för år 2016, utvecklingen har sänkts från 2,7 procent till 2,6 procent.

För ytterligare detaljer kring beräkningen av år 2016, se texten tillhörande den detaljerade årsberäkningen <http://www.scb.se/nr0103>.

För år 2017 är redovisad BNP-utveckling 2,1 procent vilket är 0,2 procentenheter lägre än den volymutveckling som redovisades vid publiceringen i juli. Exportnettots bidrag till BNP-utvecklingen har reviderats ned med 0,2 procentenheter, främst till följd av att tjänsteexporten har sänkts.

För offentlig konsumtion har räkenskapssammandrag för primärkommuner och landsting blivit tillgängliga till denna publicering. Det har medfört att volymutvecklingen för den offentliga konsumtionen har sänkts med 0,4 procentenheter.

På produktionssidan förklaras nedrevideringen av lägre volymutvecklingstal för både övriga varuproducenter och tjänsteproducenter medan förädlingsvärdet i gruvor och tillverkningsindustrin har höjts jämfört med publiceringen i juli. För vissa branscher beror förändringen på reviderade källor men för de flesta så är det ändrade nivåer och vikter från den definitiva årsberäkningen som orsakat ändringar även på kvartalen 2017.

De arbetade timmarna i ekonomin har reviderats upp 0,3 procentenheter för år 2017.

Revideringar av BNP 2018

Vid den ordinarie beräkningen av andra kvartalet tas nya och reviderade statistikuppgifter in på alla områden för både första och andra kvartalet 2018. I tabellen nedan redovisas de revideringar som skett vid de olika beräkningstillfällena i år. Tabellen visar hur användningssidans komponenter bidragit till BNP-utvecklingen vid de olika beräkningstillfällena. Jämfört med publiceringen i juli så är BNP-utvecklingen nedreviderad med 0,5 procentenheter första kvartalet och med 0,8 procentenheter andra kvartalet.

BNP-bidrag kvartal 1-2 2018 vid olika publiceringstidpunkter, faktiska tal

	Publicerings- Tillfälle	Hushållens konsumtion	Offentlig konsumtion	Fasta brutto- investeringar	Lager	Exportnetto	BNP
Kv1	maj-18	1,0	0,0	1,6	0,0	0,2	2,8
Kv 1	jul-18	1,0	0,0	1,6	0,0	0,2	2,8
Kv 1	sep-18	0,9	0,1	1,4	-0,1	0,0	2,3
Kv 2	jul-18	1,3	0,3	1,3	0,5	0,3	3,8
Kv 2	sep-18	1,2	0,5	1,1	0,6	-0,4	3,0

Revideringar av första kvartalet 2018

Det första kvartalet revideras inte i samband med den snabbversion av andra kvartalet som publiceras i juli. Den senaste gången som det första kvartalet beräknades var således i maj. Jämfört med den publiceringen så är BNP-utvecklingen nedreviderad med 0,5 procentenheter, från 2,8 till 2,3 procent.

Exportnettots bidrag till BNP-utvecklingen har sänkts från 0,2 procentenhet till 0 i denna publicering. Nedrevideringen förklaras både av att importen av tjänster har höjts från 0,1 till 1,8 procent samt att exporten av varor har sänkts, från 5,7 till 4,8

procent. Revideringarna beror i huvudsak på ändringar som gjordes i årsberäkningen av 2016 men även i viss mån på uppdaterade underlag i samband med denna publicering.

Även fasta bruttoinvesteringar har reviderats ned jämfört med tidigare publicering, från 6,8 till 6,0 procent. Det är i huvudsak investeringar i maskiner, vägar samt i programvara som har sänkts.

Hushållens konsumtionsutgifter har sänkts något jämfört med publiceringen i maj medan offentliga konsumtionsutgifter har höjts lite.

Revideringar av andra kvartalet 2018

Den preliminära sammanställningen av BNP andra kvartalet som publiceras i juli bygger på ett mer ofullständigt underlag än ordinarie kvartalsberäkningar. Till den ordinarie beräkningen av andra kvartalet kompletteras samtliga underlag för beräkningarna i större eller mindre utsträckning. Vid årets ordinarie beräkning av andra kvartalet reviderades BNP-utvecklingen ned med 0,8 procentenheter i faktiska tal, från 3,8 till 3,0 procent.

Även för andra kvartalet förklaras nedrevideringen delvis av ett nedreviderat exportnetto. Exportnettots bidrag till BNP-utvecklingen har sänkts från 0,3 procentenheter i julipubliceringen till -0,4 procentenheter i denna publicering. Det är främst importen som har reviderats och detta till följd av både uppdaterade underlag samt på grund av ändringar i nivåer och vikter som härstammar från den definitiva årsberäkningen av 2016.

Även hushållens konsumtionsutgifter och fasta bruttoinvesteringar har reviderats ned jämfört med juliberäkningen, med 0,3 respektive 0,9 procentenheter. I båda fall beror revideringarna delvis på reviderade källor. För fasta bruttoinvesteringar är det bland annat investeringar i vägar och övriga byggnader och anläggningar som har reviderats ned. Revideringen i övriga byggnader och anläggningar beror på ändringar i årsberäkningen. Men revideringarna av andra kvartalet förklaras även av att de avstämningskorrigeringar som används för att få BNP från användningssidan och BNP från produktionssidan att visa samma utveckling har skiljt sig åt mellan beräkningsomgångarna.

Till skillnad från de flesta av försörjningsbalansens komponenter så har offentliga konsumtionsutgifter höjts jämfört med den preliminära beräkningen i juli. Återigen beror revideringarna främst på att mer definitiva uppgifter funnits tillgängliga. Lagerinvesteringarnas bidrag till BNP-utvecklingen har också höjts jämfört med den preliminära beräkningen, från 0,5 till 0,6 procentenheter.

I tabellen nedan visas revideringarna mellan julipubliceringen och det efterföljande ordinarie andra kvartalet.

Revideringar 2008-2018, skillnad i volymutveckling i faktiska tal, ordinarie beräkning – preliminär beräkning

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Tillgång											
FV näringslivet	-0,6	0,2	1,3	-0,5	-0,9	-0,9	0,9	0,6	0,7	-2,0	-1,1
FV staten	1,7	0,8	0,8	0,2	0,7	-0,2	0,8	1,1	-0,5	-0,3	0,1
FV kommunerna	2,1	0,9	2,0	-0,5	-0,9	-0,9	1,2	-1,1	0,0	3,5	-0,9
FV HIO	-1,0	0,2	-0,8	-0,2	-0,1	-2,7	-3,7	0,0	0,2	-1,5	-0,8
Import	-1,4	-0,9	0,2	0,2	-0,8	1,7	0,1	-0,7	1,2	3,0	1,9
Användning											
Hushållens kons.utg.	0,0	0,4	-0,2	0,9	0,0	0,1	0,3	0,2	-0,5	-0,2	-0,3
Offentlig konsumtion	1,0	0,5	2,0	0,5	-0,7	0,2	0,1	-0,9	1,0	0,6	0,5
Fast bruttoinvestering	0,3	-0,1	0,4	2,2	0,2	0,1	1,6	1,9	2,6	-0,6	-0,9
Lagerinvestering*	-0,2	-1,2	0,6	-0,9	-0,4	-0,2	0,2	-0,4	-0,4	-0,3	0,1
Export	-1,3	1,4	-0,2	-0,7	-1,7	0,9	-0,2	0,1	1,3	1,4	0,2
BNP	0,0	0,2	1,0	-0,4	-1,0	-0,5	0,7	0,3	0,3	1,0	-0,8

*Lagerinvesteringar redovisas som bidrag till BNP-utvecklingen.

Revideringar av inkomster, utgifter och sparande

Det finansiella sparandet för offentlig förvaltning reviderades ned med 3,5 miljarder för 2016 och upp med 10,7 miljarder 2017. För 2016 berodde det främst på en nedrevidering av diverse löpande transfereringar på inkomstsidan med 0,7 miljarder, ett minskat driftöverskott på 1,1 miljarder och en upprevidering av konsumtionsutgifter med 1,8 miljarder.

En revidering av löpande inkomstskatter på 8,7 miljarder bidrog till att helåret 2017 reviderades upp med 10,7 miljarder. På inkomstsidan reviderades även diverse löpande transfereringar ned med 2,6 miljarder. Inom utgifterna stod konsumtionsutgifterna för den största revideringen som reviderades ned med 2,2 miljarder.

Den offentliga förvaltningens finansiella sparande första kvartalet 2018 har reviderats upp med 5,2 miljarder och resulterade i ett överskott på 6,5 miljarder. Löpande inkomstskatter har reviderats upp med 3,7 miljarder. De fasta bruttoinvesteringarna reviderades ned med 1,0 miljard och bidrog till det högre finansiella sparandet under årets första kvartal.

Tidsserien från år 2003 och framåt för offentlig förvaltning har reviderats vid detta tillfälle. Revideringarna är dock av mindre karaktär och uppgick till -1,0 miljard som mest ett enskilt år. De totala revideringarna sammantaget mellan år 2003 och 2015 uppgick till 1,0 miljard.

Tidsserie BNP-revideringar

I tabellen nedan redovisas BNP-utvecklingen vid respektive beräkningstillfälle för de olika kvartalen.

Publicerad faktisk volymutveckling för BNP vid olika beräkningstillfällen, första kvartalet 2015 till andra kvartalet 2018

År	Beräknings-tidpunkt	Kvartal 1	Kvartal 2	Kvartal 3	Kvartal 4
2015	2015 maj	2,5			
	2015 jul	2,5	3,5		
	2015 sept	2,8	3,8		
	2015 nov	3,0	3,9	3,9	
	2016 feb	3,0	4,1	4,1	5,0
	2016 maj	3,1	4,1	4,0	5,4
	2016 jul	3,1	4,1	4,0	5,4
	2016 sept	3,1	4,0	4,1	5,2
	2016 nov	3,1	3,9	4,2	5,1
	2017 feb	3,1	3,9	4,2	5,1
	2017 maj	3,0	3,8	4,2	5,2
	2017 juli	3,0	3,8	4,2	5,2
	2017 sep	3,5	4,2	4,9	5,4
	2017 nov	3,5	4,2	4,9	5,4
	2018 feb	3,5	4,2	4,9	5,4
	2016	2018 maj	3,5	4,2	4,9
2018 juli		3,5	4,2	4,9	5,4
2018 sep		3,5	4,2	4,8	5,2
2016 maj		3,7			
2016 jul		3,7	4,1		
2016 sept		3,7	4,4		
2016 nov		3,7	4,6	2,8	
2017 feb		3,5	4,5	2,4	2,8
2017 maj		3,4	4,2	2,6	2,5
2017 juli		3,4	4,2	2,6	2,5
2017 sep		3,5	4,6	2,7	2,4
2017 nov		3,5	4,6	2,6	2,3
2018 feb		3,5	4,6	2,6	2,3
2018 maj		3,5	4,6	2,6	2,3
2018 juli		3,4	4,5	2,7	2,3
2018 sep		3,0	3,9	1,9	1,8
2017	2017 maj	3,6			
	2017 jul	3,6	2,6		
	2017 sep	3,6	1,6		
	2017 nov	3,3	1,2	2,5	
	2018 feb	3,2	1,1	2,5	2,8
	2018 maj	3,3	1,2	2,2	2,5
	2018 juli	3,3	1,2	2,2	2,5
	2018 sep	3,0	1,2	2,1	2,2
2018	2018 maj	2,8			
	2018 juli	2,8	3,8		
	2018 sep	2,3	3,0		